

see paa Fordelen og ikke at tænke paa Fæsterens Familie end den, han allerede er i Besiddelse af; den velvillige og menneskefjærlige Lehnsbesidder vil vistnok ikke undlade at tage Hensyn til den afdøde Fæsters Familie og til de Forhold, der finde Sted, hvad enten han kun kan bortsaætte eller tillige kan afhænde til Giendom, og den pengebegjærlige vil, hvad enten han vælger den ene eller den anden Vej, have den samme Frihed til kun at sørge for sin egen Fordeel. Det er mig derfor virkelig aldeles uforklarligt — og det gjør mig ondt, at den ærede Rigsdagsmand for Bræsto Amts 4de District (Grundtvig) ikke kan erfare Resultat af sine Bestræbelser, (Grundtvig: Jo, jeg hører det godt!) — hvorledes det kan være en Fordeel for Fæstebønderne, at de ikke faae Udgang til at faae deres Gaarde til Selveieendom. Der er flere her i Salen, som ansee det for et Gode, at der aabnes Fæstebønderne paa Fideicommissernes Udgang til at faae deres Gaarde til Selveieendom; der er netop en Mand her fra samme Stift som jeg, der har Fæste paa et saabant Gods, og som ved en tidligere Leilighed har udtalt sig for det Unskelige deri, men derfor troer jeg dog ikke, at man i den Forstand skal opfaase sig til Fæsternes Børg, at man bedre skal sørge for dem, end de selv gjøre, og troe, at det er i deres velforstaaede Interesse at tilveiebringe andre Lovbestemmelser end dem, de selv ønske og stemme for.

Tscherning: Da den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Mourier) udtalte sig om det andet Endringsforslag, sagde han, om jeg forstod ham ret, at det var en indirecte Vej til — ja, jeg troer endog han sagde, at slaae Loven ihjel, og en anden Rigsdagsmand, som iøvrigt i mange Henseender syntes at være af samme Mening som han, sagde, at det var en reen Bagatel, og, dersom jeg forstod dem ret, saa vil den ene af de ærede Rigsdagsmand stemme imod det, fordi det ikke var betydeligt nok, og den anden vilde stemme imod det, fordi det var saa betydeligt, at det slog Loven ihjel. Det er en Overensstemmelse i Formaal, men ikke i Udgangspunkt; dette behøves vistnok ikke, jeg er overbevist om, at de meget ofte komme til det

samme Formaal, den samme Retning og have høist forskellige Udgangspunkter. Den Enes, den sidste Rigsdagsmands, Udgangspunkt maa jeg antage, er en virkelig Nødsjærhed for at see Selveieendom udbredt; det er ham ikke saa meget om at gjøre, at det skeer til nogenlunde billig Priis, thi han tager altid Erstatningen saa fuldt i Munden, men det er ham meget om at gjøre at faae Selveieendom udbredt, det har han lagt for Dagen, og han tager sig det, som jeg nu hører, ogsaa nær for enkelte Personers Skyld. Han siger, naar jeg hører, der er enkelte af de Mand, som boe under et saadant Fideicommis, der kunne ønske, at det skeer, saa er det Noget, der bringer mig til at stemme derfor; det troer jeg dog ikke er ganske rigtigt. Man maa vel lægge Mærke til, at en saadan enkelt Mand naturligviis tænker sig de nuværende Forhold og den nuværende Fideicommisbesidder; jeg kan godt sætte mig i en saadan Fæsters Sted og tænke mig, at han, naar han veed, at Fideicommisbesidderen, saasnart han faaer denne Lilladelse, vil afgjøre Sagen paa en for begge Parter nyttig Maade, da vil ønske, at Loven kommer frem; men, dersom han nu fik at høre, at denne ædle Mand var død, og en anden mindre ædel Administration kom istedetfor — og det er næsten altid Tilfældet, thi den har en større Lovhyndighed, og det er derfor ogsaa en Nødvendighed, at den bør handle anderledes: Enhver bør see Ret og Skjel —, saa vilde han maaskee fortryde det, saa vilde han maaskee sige: Det var bedre, om denne Frihed ikke var indtraadt før senere, naar Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrads) Lov, vel bearbejdet her i Thinget, — og dertil skulle vi give vort Bidrag —, var kommen frem og havde gjort denne Sag til en almindelig Sag, som paa en nyttig Maade kunde gaae igjennem overalt. Jeg troer ikke, at den enkelte Mand's Stemme i den Betydning har saamegen Bøgt, som man ellers kunde tillægge den; den har kun Bøgt, overført paa de særlige Forhold. Det ærede Medlem for Nykjøbing har sagt: men det forandrer jo ikke Væsentligt i Overdragelsen til Salg, thi derved indtræder jo Ret til Salg til den Hvistbydende, — men for Diebliffet er det overdraget til Leie, og Retten er der til at